

Sampension KP Livsforsikring A/S, CVR.NR. 55 83 49 11
Tuborg Havnevej 14, 2900 Hellerup

ÅOP og ÅOK 2016

sampension
mere værd

Indledning	3
Nøgletallene ÅOK og ÅOP.....	4
Metodebeskrivelse	4
Afstemningsskema	8
Selskabserklæring.....	9
Den uafhængige revisors erklæring om beregning af ÅOK og ÅOP	10

Indledning

For at sikre åbenhed og gennemsigtighed om omkostningerne i pensionsordningerne har Forsikring og Pensions bestyrelse vedtaget en standard for beregning og visning af omkostninger (ÅOK og ÅOP), der er fælles for hele branchen. Omkostningsstandarden medfører, at alle pensionselskaber skal udarbejde en metodebeskrivelse, et afstemningsskema samt en revisionsinstruks, der tilsammen danner baggrund for den eksterne revisors erklæring. Den eksterne revisor skal påse, at de årlige omkostninger, der oplyses til kunderne, er opgjort efter selskabets metodebeskrivelse.

Forsikring og Pensions standard for opgørelse af omkostninger betyder, at det er muligt at sammenligne de forskellige selskabers omkostninger i forbindelse med pensionsordningen.

Omkostningsdokumenterne skal publiceres på selskabernes hjemmesider, så de er lette at finde. Beskrivelsen af opgørelsen af omkostninger er primært rettet mod personer, der er fortrolige med pensionsforhold.

Sampension har opgjort kundernes omkostninger ud fra den standard, der er defineret af Forsikring og Pension. Sampension har over en længere periode arbejdet målrettet på at sænke både administrationsomkostninger og investeringsomkostninger i pensionsordningen. Sampension er således et af de pensionselskaber, der administrerer kundernes pensionsordning med de laveste årlige omkostninger.

I nedenstående tabel ses udviklingen i kundernes administrations- og investeringsomkostninger siden 2014:

Administrationsomkostninger i kroner

	2016	2015	2014
Administrationsomkostninger	480	480	480

Administrationsomkostningerne for 2017 er fastsat til 420 kr.

Investeringsomkostninger i procent

	2016	2015	2014
Aktier	0,47	0,46	0,55
Obligationer	0,11	0,12	0,11
Alternative investeringer	0,80	0,78	0,97
3 i 1 Livspension i alt	0,43	0,43	0,42
Gennemsnitsrente	0,50	0,47	0,44
Bonuskapital	0,27	0,37	0,27

Investeringsomkostningerne i procent er for 3i 1 Livspension uændret i forhold til 2015. Gennemsnitsrente udviser en mindre stigning.

Kunderne i Sampension kan finde deres individuelle omkostninger og deres omkostningsprocent ved at logge ind på www.sampension.dk og se under "Kunde", "Din pensionsordning" og "Få overblik over din pensionsordning".

Nøgletallene ÅOK og ÅOP

ÅOK er de Årlige Omkostninger i Kroner og viser de samlede administrations- og investeringsomkostninger.

ÅOP er de Årlige Omkostninger i Procent og viser omkostningerne i procent af gennemsnitlig opsparing.

ÅOK og ÅOP vises i Sampensions omkostningsmåler. Omkostningsmåleren kan anvendes til at sammenligne selskaberne på tværs.

Metodebeskrivelse

Metodebeskrivelsen nedenfor indeholder forklaring til, hvordan ÅOK/ÅOP er opgjort. Hvor der ikke eksplicit er nævnt enten markedsrente (3i1 Livspension og Linkpension) eller gennemsnitsrente gælder beskrivelsen for begge typer af produkter.

Omkostningselement	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
De samlede administrationsomkostninger	Der fastsættes et omkostningsbidrag direkte på policerne til dækning af administration af pensionsordningerne. De vejledende omkostninger for sundhedsforsikring knyttet til en pensionsordning beregnes som præmien gange samme omkostningssats, som gælder for rene risikoforsikringer.	Der anvendes ikke fordelingsnøgler, da de direkte administrationsomkostninger er opgjort på den enkelte forsikringskontrakt
Omkostnings- og risikoresultat	Ikke relevant da Sampension følger reglerne i kontributionsbekendtgørelsen	
De samlede investeringsomkostninger	Investeringsomkostningerne opgøres ud fra følgende metoder: <u>Obligationer</u> <i>Internt administrerede obligationer:</i> De faktiske omkostninger i form af depotgebyrer, transaktionsomkostninger og tilhørende administrationsomkostninger anvendes. De samlede bogførte investeringsomkostninger fordeles mellem markedsrente og gennemsnitsrente ud fra de gennemsnitlige beholdninger. De gennemsnitlige beholdninger beregnes som et månedligt gennemsnit.	De interne investeringsomkostninger, som er indeholdt i regnskabsposten 2.7 "Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed" fordeles mellem gennemsnitsrenteproduktet, basisfonde og Linkpension ud fra de gennemsnitlige beholdninger fordelt på de aktivtyper, som er specificeret i administrationsaftalen mellem Sampension Administrationsselskab A/S og Sampension KP Livsforsikring A/S.

Omkostningselement	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
	<i>Eksternt administrerede obligationer indenlandske:</i> En gang årligt hentes ÅOP for de eksterne investeringsforeninger på Investeringsforeningsrådets hjemmeside. ÅOP ganges på den gennemsnitlige beholdning for henholdsvis Unitlink (markedsrente) og gennemsnitsrente. De gennemsnitlige beholdninger beregnes som et månedligt gennemsnit. <i>Udenlandske obligationer og ETF/ETN hvor underliggende er obligationer:</i> Er ikke relevant.	Basisfonde: ÅOP for basisfonde (aktier, obligationer og alternativer) opgøres som forholdet mellem de samlede opgjorte investeringsomkostninger i kroner i hver basisfond og de gennemsnitlige beholdninger i basisfondene. Linkpension: Opgøres fra forsikrings-systemets oplysninger om den enkelte forsikringskontrakts depotandele primo hver måned i fondene i Linkpension. Ud fra de opgjorte ÅOP'er omregnet til månedlige omkostningsprocenter for den enkelte fond, opgøres forsikringskontaktens ÅOK.
	<u>Noterede aktier</u> <i>Internt administrerede noterede aktier:</i> Se under Internt administrerede obligationer. <i>Eksternt administrerede noterede aktier indenlandske:</i> Se under Eksternt administrerede obligationer indenlandske. <i>Eksternt administrerede noterede udenlandske aktier og ETF/ETN, hvor det bagvedliggende aktiv er udenlandske aktier:</i> T.E.R (Total Expense Ratio) som oplyst af den udenlandske investeringsforening plus tillæg jf. tabel 6.2 i F&P omkostningshenstilling. <u>Fonde baseret på tilsagn</u> For aktivkategorierne Ejendomsfonde og Skovfonde indgår for nogle af fondene faktiske investeringsomkostninger. For de øvrige fonde er investeringsomkostningerne beregnet efter branchens fælles	Gennemsnitsrente: Der opgøres en årlig omkostningsprocent som forholdet mellem de samlede investeringsomkostninger vedrørende gennemsnitsrente-produktet og gennemsnittet af tegningsreserverne opgjort primo hver måned. Den årlige omkostningssats omregnes til en månedlig sats. I forsikringssystemet ganges den månedlige sats på den enkelte forsikringskontrakts tegningsreserve primo hver måned for at finde forsikringskontraktens ÅOK vedrørende investeringsomkostninger. Bonuskapitalen får allokeret sin andel af investeringsomkostningerne fra gennemsnitsmiljøets investeringsportefølje. Andelen opgøres som forholdet mellem gennemsnitlig bonuskapital og summen af gennemsnitlige hensættelse i gennemsnitsmiljøet,

Omkostningselement	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
	omkostningssatser. Satsen ganges på årlige gennemsnit af det afgivne tilsagn. Herudover er eventuelle handelsomkostninger og lignende indeholdt i regnskabsposten 2.7 "Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed" medtaget. <u>Fonde baseret på andet end tilsagn</u> <i>Hedgefonde:</i> For hedgefonde anvendes faktiske satser for management fee og faktiske omkostninger i henhold til oplysninger fra fonden. Satsen ganges på markedsværdien ultimo året.	bonuskapital og egenkapital Der opgøres en årlig omkostningsprocent som forholdet mellem investeringsomkostningerne vedrørende bonuskapitalen og gennemsnittet af bonuskapitalen opgjort primo hver måned. Egenkapitalen får allokeret sin andel af investeringsomkostningerne fra gennemsnitsmiljøets investeringsportefølje. Andelen opgøres som forholdet mellem gennemsnitlig bonuskapital og summen af gennemsnitlige hensættelse i gennemsnitsmiljøet, bonuskapital og egenkapital
	<i>Kreditfonde (COF):</i> For kreditfonde indgår management fees beregnet med en markedsbaseret sats, tillagt en gennemsnitlig beregnet performance fee sats. Satsen ganges på markedsværdien ultimo året. <u>Unoterede aktier ekskl. fonde</u> Handelsomkostninger og administrationsomkostninger indeholdt i regnskabsposten 2.7 "Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed" samt øvrige omkostninger ved investering, som fremgår af selskabernes årsrapport er medtaget. Disse omkostninger er medtaget et år forskudt. <u>Afledte finansielle instrumenter</u> Handelsomkostninger og administrationsomkostninger indeholdt i regnskabsposten 2.7, som er transaktionsgebyrer	

Omkostningselement	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
	og depotgebyrer er medtaget. <u>Strukturerede produkter</u> Handelsomkostninger, administrationsomkostninger og management fee er indeholdt i regnskabsposten 2.7. <u>Direkte ejede investeringer</u> <i>Ejendomsselskaber:</i> Sampensions andel af de faktiske omkostninger indeholdt i regnskabsposten 2.7 i form af interne omkostninger til administration af selskabet samt eventuelle handelsomkostninger er medtaget.	
Risikoforrentning til al basiskapital	<i>Gennemsnitsrente:</i> Risikoforrentning for garanterede forsikringsordninger er opgjort i henhold til Sampensions anmeldte overskudspolitik.	
Garantibetaling	Ikke relevant	
Mægleromkostninger	Ikke relevant	

Afstemningsskema

Nr.	Post	mio.kr.		
1a	Summen af ÅOK oplyst til kunderne			616
1b	Summen af ÅOK fordelt på kunder, der enten har forladt selskabet, eller hvor policen er afgangsført			10
1c	Summen af ÅOK for genforsikringsbestande og enkeltstående risikodækninger			195
1d	Summen af endnu ikke oplyst ÅOK			0
1	Summen af ÅOK til kunderne			821
	Omkostningspost	Gennemsnits- rente	Markedsrente	Sum
2	Administrations- og erhvervelssomkostninger, jf. resultatopgørelsen	103	69	171
3	Leje af egen domicilejendom			0
4	Mægleromkostninger			0
5	Forsikringsmæssige driftsomkostninger i datterselskaber			
6	Administrationsomkostninger hos eksterne leverandører af forsikringsydelser		0	0
7	Administrations- og erhvervelsesomkostninger i SUL-forsikringer vist i note for de pågældende forsikringer			0
8	Over-/underskud på administrations- og erhvervelsesomkostningerne, som dækkes af basiskapitalen (modregningspost)	-11	-7	-18
9	Investeringsomkostninger, jf. resultatopgørelsen	139	84	223
10	Øvrige investeringsomkostninger i fonde, datterselskaber, investeringsforeninger mv.	216	245	461
11	Over-/underskud på investeringsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen (modregningspost)			0
12	Investeringsomkostninger forbundet med basiskapitalen (modregningspost)	-10		-10
13	Risikoforrentning inkl. udligning af skyggekonti a)	26		26
14	Garantibetalinger			0
15	Omkostnings- og risikoresultat	20	13	33
16	Øvrige omkostninger, der kan specificeres	-25	-25	-51
17	I alt	459	378	837
18	Post 1 minus post 17			-15
Forklaring til hvilke kundegrupper, der indgår i post 1c og 1d: 1c Indirekte forsikring, rene risikoforsikringer f.eks. fortsættelsesforsikringer og policer, hvor der alene er gruppelivsdækning. 1d Policer, der ikke håndteres i forsikringssystemet.				

Selskabserklæring

Selskabet har dags dato behandlet og godkendt selskabets metodebeskrivelse og afstemningsskema for regnskabsåret 2016.

Det er vores opfattelse, at metodebeskrivelsen og afstemningsskemaet er udarbejdet i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Det er endvidere vores opfattelse, at beregningen af ÅOK og ÅOP samt de metodemæssige valg, som der er redegjort for i metodebeskrivelsen, er i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Endelig er det vores opfattelse, at afstemningen mellem summen af de kundespecifikke ÅOK'er og årsregnskabet samt selskabets øvrige registreringer er udarbejdet i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

1. marts 2017

Flemming Windfeld
Matematisk direktør

Morten Lund Madsen
Økonomidirektør

Den uafhængige revisors erklæring om beregning af ÅOK og ÅOP

Til ledelsen i Sampension KP Livsforsikring A/S

Vi har i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 33/16 foretaget en gennemgang af metodebeskrivelse, afstemningsskema og beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK (årlige omkostninger i kroner) og ÅOP (årlige omkostninger i procent) for Sampension KP Livsforsikring A/S for 2016.

Ledelsens ansvar

Ledelsen har ansvaret for, at metodebeskrivelsen, afstemningsskemaet samt beregning og fordeling af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er udarbejdet i overensstemmelse med LP-information 33/16.

Revisors ansvar

Vores ansvar er på baggrund af vores gennemgang alene at udtrykke en konklusion om, hvorvidt selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med LP-information 33/16 og den udarbejdede metodebeskrivelse og selskabets øvrige registreringer.

Selskabets metodebeskrivelse og afstemningsskema er dateret den 1. marts 2017.

Det udførte arbejde

Vi har udført vores arbejde i overensstemmelse med den internationale standard om erklæringsopgaver med sikkerhed ISAE 3000 og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning samt i overensstemmelse med instruksen i LP-information 33/16 fra Forsikring & Pension med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for, at selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse, afstemningsskema og selskabets øvrige registreringer.

PricewaterhouseCoopers er underlagt international standard om kvalitetsstyring, ISQC 1, og anvender således et omfattende kvalitetsstyringssystem, herunder dokumenterede politikker og procedurer vedrørende overholdelse af etiske krav, faglige standarder og gældende krav i lov og øvrig regulering.

Vi har overholdt kravene til uafhængighed og andre etiske krav i FSR — danske revisors retningslinjer for revisors etiske adfærd (Ethiske regler for revisorer), der bygger på de grundlæggende principper om integritet, objektivitet, faglig kompetence og fornøden omhu, fortrolighed og professionel adfærd.

Det udførte arbejde er foretaget ved hjælp af begrænsede stikprøver, interviews og proceduregennemgang, og vi har herunder påset, om

- selskabet beregner omkostningselementerne, herunder ÅOK og ÅOP, på den måde, som selskabet har beskrevet i metodebeskrivelsen,
- der er overensstemmelse mellem de oplysninger, som fremgår af afstemningsskemaet, og årsregnskabet 2016 samt selskabets øvrige registreringer,
- de metodemæssige valg, som selskabet har redegjort for i metodebeskrivelsen, er anvendt i afstemningsskemaet,
- selskabet har udarbejdet en afstemning af, at samtlige opgjorte omkostninger er fordelt på selskabets kunder, samt at
- selskabet har godtgjort, at det ÅOK og ÅOP, som den enkelte kunde oplyses om, svarer til de omkostninger, som selskabet beregningsmæssigt har pålignet kunden.

Det udførte arbejde har ikke omfattet:

- Kontrol af fordelingen af de opgjorte omkostninger mellem de enkelte kunder samt den enkelte kundes oplysninger om ÅOK og ÅOP.

Konklusion

Ved det udførte arbejde er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP ikke i al væsentlighed er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse, afstemningsskema og selskabets øvrige registreringer.

Hellerup, den 1. marts 2017
PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 77 12 31

Christian F. Jakobsen
statsautoriseret revisor

Claus Christensen
statsautoriseret revisor